

Tool Sociaal Medisch Overleg (SMO of SMT)

NVAB-toolbox 'Coschappen Bedrijfsgeneeskunde'

Introductie

Het Sociaal Medisch Overleg (SMO) is een gestructureerd overleg waarin vertegenwoordigers van de werkgever samenkomen met de bedrijfsarts als adviseur. Naast SMO wordt soms ook wel de term Sociaal Medisch Team (SMT) voor hetzelfde gebruikt. Dit overleg behandelt zowel individuele als collectieve gezondheidsvraagstukken binnen een organisatie.

Op individueel niveau geeft de bedrijfsarts advies over de inzetbaarheid van medewerkers en verstrekt informatie over hun prognose, uiteraard binnen de kaders van het beroepsgeheim en zonder medisch inhoudelijke informatie te delen met de werkgever. Daarnaast biedt het overleg de mogelijkheid om problemen of vragen met betrekking tot de gezondheid van groepen medewerkers binnen de organisatie te bespreken. Het SMO biedt daarnaast de mogelijkheid aan de bedrijfsarts om werkgevers (ongevraagd) advies te geven over (preventieve) maatregelen die moeten worden genomen om de gezondheid van medewerkers te beschermen (en/of te bevorderen). Dit betreft zowel fysieke als mentale gezondheid en veiligheid.

Het SMO is enigszins vergelijkbaar met het multidisciplinair overleg (MDO) in de kliniek. Een belangrijk verschil is dat er tijdens een SMO ook deelnemers aanwezig zijn zonder medisch beroepsgeheim (zoals leidinggevenden). De bedrijfsarts moet zijn/haar beroepsgeheim bewaken en zorgvuldig communiceren, wat soms kan leiden tot ethische dilemma's. Daarnaast is het de verplichting van de werkgever en dus de verantwoordelijkheid van de (direct)leidinggevende om werkenden vooraf te informeren dat hun situatie besproken zal worden tijdens een SMO. De verschillende betrokkenen, medisch en niet-medisch geschoold, hebben hierin hun eigen verplichtingen.

Er zijn drie variaties op de SMO's afhankelijk van de doelstelling en samenstelling:

1. Sociaal Medisch Overleg (SMO): (opeenvolgend) overleg over individuele casuïstiek en verzuim (meerdere individuele casussen achtereen).
2. Sociaal Medisch Overleg samen met betrokken werkende: gericht op directe afstemming tussen werkgever, werkende en de bedrijfsarts (individuele casus).
3. Arbo-beleidsoverleg (inclusief verzuimcijfers): overleg over gezondheidsbeleid en arbeidsomstandigheden op organisatieniveau (groepsniveau). Een voorbeeld hiervan is een Thema SMO, waarbij wordt een specifiek (gezondheids)thema door de bedrijfsarts of aios met de klant, leidinggevenden besproken en hoe hier binnen de organisatie (preventief) mee om te gaan. Voorbeelden van te bespreken thema's zijn: nachtwerk; overgang en werk; PTTS, mantelzorg, rouw, HVZ, etc.

Leerdoelen

De coassistent:

1. Kan uitleggen wat het doel is van het SMO en welke vormen er bestaan.
2. Krijgt inzicht in de bijdrage van een SMO aan de vitaliteit van werknemers en een onderneming (preventie, individueel niveau en bedrijfsniveau).
3. Begrijpt hoe het SMO past in het proces van de Wet Verbetering Poortwachter.
4. Verwerft inzicht in de rol van de bedrijfsarts binnen een SMO, inclusief de informatie-uitwisseling binnen de kaders van de privacywetgeving en het beroepsgeheim.
5. Neemt actief deel aan, of doet observatie(s) tijdens een SMO. Actieve deelname heeft de voorkeur (mits goed voorbereid) omdat dit het leukst en leerzaamst is.

Vorbereiding

De coassistent leest vooraf de volgende documenten:

Factsheet Sociaal Medisch Overleg en de AVG (leestijd: 10 min) [Factsheet SMO en de AVG | Brochure | O&P Rijk](#)

- Notitie (Leidraad) Sociaal Medisch Overleg in het bedrijf met bijlagen (leestijd 25 min):
 - Bijlage 1: Juridische aspecten van het SMO
 - Bijlage 2: Ethische aspecten van het SMO
 - Bijlage 3: Aanbevelingen voor een procedure voor het SMO

[NVAB-leidraad Sociaal Medisch Overleg in het bedrijf 2010](#)

- Artikel 'Privacyregels voor bedrijfsartsen op een rijtje' (leestijd: 10 min)
[Privacyregels bedrijfsartsen KvRoesel ARBO 2011.pdf](#)

- Wet Verbetering Poortwachter (leestijd: 15 min)

[Wat staat in de Wet verbetering poortwachter? | Re-integratie en Wet verbetering poortwachter | Arboportaal](#)

Tijdsbesteding (voorbereiding): totaal 60 a 90 minuten

Volgende pagina's: opdrachten

Opdracht 1: Meekijken SMO

1a. Voorbespreking

- De coassistent bespreekt vooraf met de bedrijfsarts of aios de inhoud van de bestudeerde stof.
- Welke rol neemt de bedrijfsarts of aios in?
- Op welk niveau van het bedrijf hebben de besproken casussen invloed?
- Wat wordt van de bedrijfsarts of aios gevraagd en wat kan de bedrijfsarts of aios vertellen?
- In hoeverre speelt preventie een rol in een SMO?
- Voorziet de coassistent binnen deze constructie uitdagingen/knelpunten binnen de rol van de bedrijfsarts?

1b. Observatie van een SMO

- De coassistent kijkt mee en legt verbanden tussen de praktijk en de theorie uit de voorbereiding.

1c. Nabespreking

- Observaties en vergelijking tussen theorie en praktijk.
- Bespreking van de punten uit 1a en eventuele aanvullende leerpunten.

Tijdsbesteding: 30-60 minuten, exclusief SMO.

Opdracht 2: Verdieping en actieve deelname

2a. Voorbereiding op een SMO

- De bedrijfsarts of aios bespreekt een casus met de coassistent.
- De coassistent denkt mee over oplossingen op individueel, afdelings- en organisatieniveau met aandacht voor preventie.
- De bedrijfsarts of aios bereidt samen met de coassistent een Thema SMO voor.

2b. Actieve deelname aan een SMO

- Bij gebleken bekwaamheid kan de coassistent onder supervisie een deel van het overleg uitvoeren.
- Bij een Thema SMO kan afhankelijk van het gekozen thema er door de coassistent zelf een presentatie bij de klant worden gegeven.

Tijdsbesteding: 30-60 minuten, exclusief SMO.

Opdracht 3 (extra): Onderzoek en presentatie binnen een SMO

3a. Onderzoek naar een thema voor het SMO

- De coassistent bereidt een onderwerp voor dat relevant is voor het SMO en de werkgever kan helpen om ziekte en werkrelaties beter te begrijpen.
- Gebruik NVAB-richtlijnen of actuele onderwerpen als basis.

Mogelijke onderwerpen:

- Preventie van ziekte
- Passende (organisatorische) interventies
- Effecten van schadelijke werkomstandigheden (werkdruk, fysieke belasting, blootstelling aan schadelijke stoffen)
- Omgaan met specifieke ziektebeelden (bijv. overgangsklachten, psychische aandoeningen, musculoskeletale aandoeningen)
- Zwangerschap en werk

Tijdsbesteding: 60-120 minuten, exclusief SMO.

Afronding en Reflectie (mondeling)

- Wat ging goed?
- Wat kon beter?
- Wat heeft de coassistent geleerd?
- Wat neemt de coassistent mee in zijn/haar verdere ontwikkeling als arts?

Tip: Blijf scherp als begeleidend bedrijfsarts of aios bij het inplannen en uitvoeren van een SMO of een beleidsmatig/strategisch overleg ook echt daarvoor wordt gebruikt. Door dan uit de individuele casuïstiek weg te blijven. Het kan leuk en leerzaam zijn om (samen met) de coassistent o.a. de volgende vragen te stellen: *Wat voor soort SMO was dit? En klopten de kaders dan ook?*